

Agresyvūs vaikai

Gana dažnai į psichologus kreipiasi agresyvių vaikų tėvai. Vieni skundžiasi, kad jų vaikas pešasi su bendraamžiais, kiti tuo, kad mažylis kankina naminius gyvūnėlius, tretį savo atžalą vadina griovėju, kuris gadina ir laužo viską aplink.

Kas sąlygoja agresyvų vaikų elgesį? Ar tai įgimta ar įgyta savybė? Šiuo metu nėra vienareikšmiško atsakymo į šį klausimą. Problema, kokių santykiu įtaką daro prigimtis ir aplinka, kurioje vystosi vaikai, jau seniai kelia ginčus tarp mokslininkų.

Vieni mokslininkai teigia, kad agresija - įgimta savybė, kurios šaknys grynai biologinės (anatominiai, fiziologiniai, biocheminiai veiksniai). Kiti tvirtina, kad polinkis į agresiją sąlygojamas įpročių, įgautų bendraujant su kitais žmonėmis: tėvais, mokytojais, draugais, arba stebint televizijos programas, kino filmus, demonstruojančius prievartą. Žvelgiant iš kompromisinio požiūrio taško, tikėtina, kad tiek prigimtis, tiek išmokymas daro įtaką kiekvieno iš mūsų elgesiui, taip pat ir vaikų.

Galima išskirti dažniausiai pasitaikančias priežastis, kurios turi lemiamą reikšmę, agresyvaus vaiko elgesio susiformavimui:

Šilumos ir švelnumo trūkumas bendravime su tėveliais

Dažnai galima išgirsti, kad tėvai neturi laiko apkabinti vaiką, priglauti. Suaugę skuba dirbti, tvarkyti reikalus, dažnai ir vakarais vaikas sodinamas prie TV ar kompiuterio, kad tik netrukdytų, neprašytų pažaisti kartu. Nieko nėra svarbesnio vaikui už šiltą bendravimą su tėveliais, jokie materialūs daiktai to neatstos.

Nesidomėjimas vaiku, abejingumas jam

Mes, suaugę, turime daugybę rūpesčių ir problemų, kurias reikia spręsti čia ir dabar. Manoma, kad kol vaikai maži, jie neturi jokių problemų. Priešingai – kuo mažesnis vaikas, tuo daugiau dėmesio jam reikia, tuo saugesnės aplinkos jis trokšta. Tėvų dėmesys yra pagrindinis vaiko poreikis, užtikrinantis išgyvenimą. Matydamas, kad niekaip negali pasiekti tėvų dėmesio, vaikas imasi „sunkiosios artilerijos“

Vaiko nepriėmimas, blogo santykio demonstravimas

„Iš kur tu toks atsiradai? Kas tu per vaikas? Ar gali būti kaip sesuo? Tu mane į kapus nuvarysi!“ Suaugę dažnai nesureikšmina savo skundų, tačiau vaikas girdi: „aš tavęs nepripažįstu kaip savo vaiko, tu man svetimas, nebūk savimi, aš per daug turiu aukotis dėl tavęs.“ Tėvai nekontroliuoja savęs pykčio akimirkomis ir išlieja visas blogas emocijas ir mintis ant vaikučio. Jausdamas, kad tėvai yra juo nepatenkinti, vaikas išgyvena didžiulę įtampą, ima neigti pats save, vis mažiau kontroliuoja kylantį pyktį, vėliau mėgaujasi savo agresija.

Ribų šeimoje nebuvimas, abejingas požiūris į agresyvų vaiko elgesį

Ribos šeimoje parodo, kiek šeimos nariai gerbia vieni kitus ir save. Dažnai tėveliai nekreipia dėmesio į vaiko elgesį, nes mano, kad išaugs, neturi laiko mokyti vaiką savireguliacijos, nenori dėti pastangų keičiant savo pačių elgesį. Iš pykčio ir agresijos vaikai neišauga, o atėjus paauglystės krizei, situacija kartais tampa nekontroliuojama.

Bausmių nenuoseklumas

Dažnoje šeimoje bausmės naudojamos kaip tėvelių išveikos priemonė: kai suaugę išgyvena stresą, įtampą, jaučiasi nepatenkinti ar nelaimingi, netinkamas vaiko elgesys tampa proga išlieti susikaupusį įtūžį. Tokiose šeimose niekada neaišku, kokios yra taisyklės, kaip galima elgtis, o kaip draudžiama. Vaikas, kuris yra baudžiamas pripuolamai, vėliau ar anksčiau pradės pykti.

Fizinių bausmių naudojimas

Tėvų elgesio modeliai yra pirmas pavyzdys, kuriuo seka vaikai. Kai tėveliai problemas sprendžia jėga, vaikai tą patį darys savo aplinkoje: mokykloje, klasėje, kieme, vėliau ir namie.

Parengė psichologė Monika Pranauskienė pagal R. M. Tkač „Сказкотерапия детских проблем“